

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ

ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμός Αποφάσεως 104/1985

Το Δευτεροβάθμιο Διοικητικό Διαιτητικό Δικαστήριο Αθηνών, αποτελούμενο από τον Πρόεδρο, Αριστείδα Κρομμύδα, Εφέτη και τα μέλη αυτού, Αθανάσιο Κολλιόπουλο, Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, με βαθμό 2ο, Χριστόφορο Νικολακόπουλο, εκπρόσωπο του Σύνδεσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Χαράλαμπο Χατζή, που ορίστηκε από τον Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών, σαν εναλλασσόμενο εργοδοτικό μέλος, Θεόδωρο Δεληγιαννάκη, εκπρόσωπο των εργαζομένων, Κων/τίνο Φλάμπουρα, εκπρόσωπο της Ομοσπονδίας Οικοδόμων και Συναφών Επαγ/των Ελλάδος, σαν εναλλασσόμενο εργατικό μέλος.-

Συνεδρίασε δημόσια στο Κατάστημα του Εφετείου Αθηνών την 3 Οκτωβρίου 1985, ημέρα Πέμπτη με την παρουσία του Γραμματέα αυτού Κων/νου Ριζου και βοηθό την Αφροδίτη Κορφιάτη, υπαλλήλων του Υπουργείου Εργασίας για να λάβει απόφαση στην έφεση που υποβλήθηκε από την Ομοσπονδία Οικοδόμων και Συναφών Επαγγελματιών Ελλάδος κατά της αριθμ. 107/85 αποφάσεως του ΠΔΔΔ Αθηνών, που αφορά τους όρους αμοιβής και εργασίας των εργαζομένων στα εργοστάσια και εργαστήρια κοπής Μαρμάρου και εκδόθηκε για να επιλύσει τη διένεξη που δημιουργήθηκε ανάμεσα στους 1) Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών 2) Γενική Συνομοσπονδία Επαγ/τιών Βιοτεχνών Ελλάδος 3) Ομοσπονδία Σωματείων Μαρμάρων Ελλάδος 4) Ένωση Βιομηχάνων, Εξαγωγέων Μαρμάρων Αθηνών Πειραιά, Περιχώρων και στην Ομοσπονδία Οικοδόμων και Συναφών Επαγγελματιών Ελλάδος καθώς και στις Εργατικές Οργανώσεις που άσκησαν παρέμβαση, 1) Ομοσπονδία Οικοδόμων και Εύλου Ελλάδος και 2) Ομοσπονδία Ευλουργών Ελλάδος παραβρέθηκε η Ομοσπονδία Οικοδόμων και Συναφών Επαγ/των Ελλάδος με τον εκπρόσωπο της.

Προκειμένου να γίνει συζήτηση και αφού διαπιστώθηκε από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου η νόμιμη συγκρότηση αυτού. Τα μέλη έλαβαν γνώση της έφεσης που υποβλήθηκε από τους

./.

εργαζόμενους και των λοιπών εγγράφων του φακέλλου και άκουσαν τον εκπρόσωπο της εκκαλούσας εργατικής Οργανώσεως ο οποίος ανάπτυξε προφορικώς τις απόψεις του και δήλωσε ότι θα αναφερθεί στα υπόμνημα που θα υποβάλλει.

Το Δικαστήριο έλαβε επίσης υπόψη και τις απόψεις του εκπροσώπου του Υπουργείου Εθν. Οικονομίας Γεώργιου Στειρόπουλου.

Αφού μελέτησε τα έγγραφα και σκέφθηκε σύμφωνα με τον νόμο

Ι.-Επειδή η έφεση που υποβλήθηκε κατά της αριθμ. 107/85 αποφάσεως του ΠΔΔΔ Αθηνών, ασκήθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα για το λόγο αυτό γίνεται τυπικά δεκτή και εξετάζεται περαιτέρω.

2.-Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 5 παρ. 1, 12 παρ.1 22 παρ.2 και 23 παρ. 1 του ισχύοντος Συντάγματος, σαφώς προκύπτει ότι ο συνταγματικός νομοθέτης ανήγαγε σε συνταγματικό κανόνα το θεσμό των συλλογικών συμβάσεων εργασίας που συνάπτονται με ελεύθερες διαπραγματεύσεις των ενδιαφερόμενων μερών, ή, σε περίπτωση αποτυχίας αυτών, τους κανόνες που τίθενται από την υποχρεωτική διαιτησία. Η ρυθμιστική επέμβαση του νομοθέτη στο χώρο αυτό περιορίζεται μόνο στη θέσπιση κανόνων που διαγράφουν τους γενικούς όρους της εργασιακής σχέσεως.

Η επέμβαση όμως αυτή του κοινού νομοθέτη δεν μπορεί να χωρίσει σε πάγια ρύθμιση, και μάλιστα κατ αποκλειστικότητα, κάθε αντικειμένου της συλλογικής συμβάσεως εργασίας ώστε να άγει σε αποδυνάμωση του θεσμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων και να αφαιρεί εκείνο από την ύλη της συλλογικής συμβάσεως.

Μεταξύ των θεμάτων της συλλογικής διαπραγματεύσεως περιλαμβάνεται κατά κύριο λόγο και ο καθορισμός των αποδοχών των μισθωτών, τις οποίες, σύμφωνα με τα προεκτιθέμενα, ο κοινός νομοθέτης δεν μπορεί να ρυθμίζει κατ αποκλειστικότητα και κατά τρόπο ώστε η ρύθμιση αυτών να αφαιρείται

από την ύλη της συλλογικής συμβάσεως. Εφόσον όμως επιτακτικές ανάγκες της Εθνικής Οικονομίας επιβάλλουν την απαγόρευση χορηγήσεως οποιασδήποτε αυξήσεως στις αποδοχές γενικώς όλων των εργαζομένων, ή ορισμένων μόνο κατηγοριών από αυτούς, ή τη χορήγηση ορισμένης μόνο αυξήσεως, ή α κόμη και άλλους συναφείς περιορισμούς στην ελευθερία της ρυθμίσεως της αμοιβής της εργασίας με συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή διαιτητικές αποφάσεις, τότε κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη του Δικαστηρίου, ο νομοθέτης δύναται, εκτιμώντας τις πιο πάνω ανάγκες και συνθήκες, να χωρήσει σε αποκλειστική, πλην για περιορισμένο χρονικό διάστημα και εφόσον εξακολουθούν να υφίστανται οι ίδιες συνθήκες, ρύθμιση του όρου αυτού της εργασιακής σχέσεως (Σ.Ε 2426/1983, 2370/1984 632/78, 1074/79 ΑΠ 626/1980, 228/1982 Εφετ. Θράκης 135/1983 Μον.Πρωτ. Αθηνών 919/1983, Καποδίστρια Εισοδηματική πολιτική-συλλογικές συμβάσεις -απεργίαι ΕΕΔ 42 σελ. 1 επόμε. Καρακασσάνη Εργατικό Δικ. Τομ. Β σελ. 71, 206, 223, 231, Καρδαράς οι κανόνες του δικαίου της εργασίας και η σχέση των προς την συλλογική σύμβαση 1977 σελ. 139 Κουκιάδη Συλλογικές εργασιακές σχέσεις, 1981 σελ. 478 επομ. Λεβέντη Συλλογική αυτονομία και κρατικός παρεμβατισμός στο Εργατικό Δίκαιο, 1981 σελ. 92 επ. 222 επ. παρατηρήσεις ίδιου στην ΕΕΔ 42 σελ. 242 επόμε. βλ. όμως Θ. Θεοδώρου ΕΕΔ 42 σελ. 286, Α. Καζάκο ΕΕΔ 42 360). Η πιο πάνω κατ αποκλεισμό της συλλογικής αυτονομίας νομοθετική ρύθμιση των όρων εργασίας μέσα στα πλαίσια της εκπροσωπήσεως από το κράτος των γενικότερων συμφερόντων δεν απαγορεύεται παντελώς, αλλά επιτρέπεται επικουρικώς και από την υπ αριθμό 98/1-7-1949 Διεθνή Σύμβαση Εργασίας (ν. 4205/1961), προσέτι δε κατοχυρώνεται και από τη διάταξη του άρθρου 106 παρ. 1 εδ. αυτού ισχύοντος συντάγματος, κατά την οποία για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήσης και την προστασία του γενικού συμφέροντος, το Κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομική δραστηριότητα στη χώρα, επιδιώκοντας την εξασφάλιση της οικονομικής αναπτύξεως όλων των τομέων της Εθνικής Οικονομίας. Επί πλέον με την από 18 Οκτωβρίου 1985 (ΦΕΚ Α' 179/18-10-85) πράξη νομοθετικού περιεχομένου περί μέτρων προστασίας της Εθνικής Οικονομίας ορίσθησαν με το μοναδικό άρθρο της τα εξής:

./.

1.- Από την έναρξη της ισχύος της παρούσας νομοθετικής πράξης και μέχρι τέλους του έτους 1987, απαγορεύεται η συνολο-λόγηση ως και η χορήγηση ή καταβολή με οποιοδήποτε τρόπο και για οποιοδήποτε λόγο αυξήσεων των κάθε είδους, φύσεως και ονομασίας αποδοχών των εργαζομένων για την ίδια χρονική περίοδο, εφόσον δεν ορίζονται μέσα στα πλαίσια της εισοδηματικής πολιτικής της Κυβέρνησης.

2.- Η απαγόρευση αυτή: α) καλύπτει κάθε συνολολόγηση αυξήσεων που γίνεται με διάταξη, ρήτρα ή ορα συλλογικής συμβάσεως εργασίας, διοικητικής απόφασης, υπουργικής απόφασης ή οποιο-δήποτε είδους διοικητικής πράξης κανονιστικού χαρακτήρα ή μέ ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία. β) ισχύει για όλους τους εργαζομένους χωρίς εξαίρεση, τόσο στο δημόσιο τομέα που συνδέονται είτε με σχέση δημοσίου δικαίου, όπως αυτοί ορίζονται στην παρ. 1 του Κεφ. 1 της με αριθμ. 9019/285/25-1-1982 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, που κυρώθηκε με το Π. 1249/1982 είτε με σύμβαση ή σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, όσο και τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα. γ) καλύπτει κάθε είδους αύξηση στις αποδοχές των εργαζομένων, δηλαδή τους μισθούς, τα ημερομίσθια, τα ωρομίσθια, τα επίδοματα, τα βοηθήματα, ή τις οιοδήποτε άλλες παροχές προς αυτούς, κατά οποιοδήποτε τρόπο και με οποιαδήποτε μορφή ή ονομασία επιχειρείται, είτε με αύξηση υφισταμένων είτε με θεσπί-ση ή συνολολόγηση νέων τετοιων αποδοχών ή παροχών.

3.- Κυρώσεις: α) Αυξήσεις που καταβάλλονται κατά παράβαση των παραπάνω διατάξεων δεν υπολογίζονται στις δαπάνες που εκπέπτο-νται από το φορολογητέο εισόδημα των επιχειρήσεων ή εργοδοτών, ούτε για τον καθορισμό του κόστους παραγωγής, ούτε για οποιοδη-ποτε άλλο σκοπό. β) σε κάθε επιχείρηση ή εργοδότη που συμφωνεί ή χορηγεί αυξήσεις κατά παράβαση των παραπάνω διατάξεων, επιβαλ-λεται με απόφαση των Υπουργών Βθνικής Οικονομίας και Εργασίας, πρόστιμο μέχρι 5% επί των ακαθοριστών κερδών.

4.- Από τις ρυθμίσεις των προηγούμενων παραγράφων εξαιρούνται μόνο οι ήδη προβλεπόμενες από νόμο, συλλογική σύμβαση εργασίας, υπουργική απόφαση, διοικητική απόφαση, καταστατικό ή κανονισμό εργασίας Οργανισμού ή επιχειρήσεως ή από οιοδήποτε άλλου είδους διοικητική πράξη κανονιστικού χαρακτήρα αυξήσεις αποδοχών που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση ή την υπηρεσιακή εξέλιξη των εργαζομένων.

Η εκδοχή της πρόξεως αυτής, η οποία επιβλήθηκε από την εκτακίτη εξαιρετικά επείγουσα και προβλεπτή ανάγκη να ληφθούν μέτρα προστασίας της εθνικής οικονομίας, υπηρξε κατά πάντα νομότυπη (άρθρο 44 παρ. 1 Συντάγματος), η δε θεσπίσι των παραπάνω διατάξεων της, με τις οποίες απαγορεύθηκε γενικώς από 18^ο Οκτωβρίου 1985 και μέχρι του τέλους του έτους 1987 η συνολοποίηση με διατάξη, ρήτρα ή όρο συλλογικής συμβάσεως εργασίας, διαιτητικής αποφάσεως, υπουργικής αποφάσεως ή οποιοδήποτε είδους διοικητικής πρόξεως κανονιστικού χαρακτήρα ή με ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία, ως και η χορήγηση ή καταβολή με οποιοδήποτε τρόπο και για οποιοδήποτε λόγο αυξήσεων υτών κάθε είδους, φύσεως και ονομαστές αποδοχών όλων των εργαζομένων, χωρίς εξαίρεση, τόσο στο δημοσίο τμήμα όσο και στον ιδιωτικό τομέα, επιβλήθηκε, όπως προκύπτει από τις σχετικές κυβερνητικές ανακοινώσεις και θέσεις, για λόγους ανακαμψέως της παραγωγής, που εμφανίζει πτωτική τάση, προστασίας της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Οικονομίας, περιορισμού του ανοιγμάτων του ισοζυγίου πληρωμών και αντιμετώπισέως του δημοσίου χρέους το οποίο είναι αρκετά υψηλό. Τα παραπάνω μέτρα, που θεσπίστηκαν για τους εκτακέντες λόγους, ήτοι στα πλαίσια του προγραμματισμού και συντονισμού της οικονομικής δραστηριότητας του Κράτους για την προστασία του γενικού συμφέροντος και αποβλέπουν στην αντιμετώπιση των παραπάνω κινδύνων της Εθνικής Οικονομίας, λαμβανομένου υποψη και του περιορισμένου της χρονικής ισχύος των ως προς την απαγορεύση της αυξήσεως των αποδοχών των εργαζομένων, δεν αντιτίθενται κατά την πλειοψηφούσα γνώμη του Δικαστηρίου, με τις παραπάνω συνταγματικές διατάξεις, ενώ, όπως προκύπτει σαφώς από το γράμμα των διατάξεων αυτών, καλύπτουν και δεσμεύουν, εκτός από τις μελλοντικές συλλογικές ρυθμίσεις του πιο πάνω χρονικού διαστήματος, και όλες τις υφιστάμενες μέχρι 18 Οκτωβρίου 1985 **εγκυρεμείς** συλλογικές ρυθμίσεις για τις οποίες δεν είχε υπογραφεί συλλογική σύμβαση εργασίας, η δεν είχε εκδοθεί τελεσίδικη διαιτητική απόφαση. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα στην προκειμένη περίπτωση εφόσον με την κρινόμενη έφεση της Ομοσπονδίας Οικοδόμων και Συνεργών Επαγγελματιών Ελλάδος, ζητείται η εξάφανιση της υπ' αριθμ. 107/85 αποφάσεως του ΠΔΔ Αθηνών προς το σκοπό να γίνουν δεκτά ως βασικά στην ουσία τα προβαλλόμενα από την εκκαλούσα Ομοσπονδία αιτήματα, συνιστάμενα βασικώς στην αύξηση των αποδοχών των εργαζομένων που ανήκουν σ' αυτή, ήτοι: α) αύξηση των ημερομισθίων, β) αύξηση του αριθμού των τριετιών από δύο (2) σε πέντε (5), γ) μείωση των ωρών εργασίας σε 35 την εβδομάδα και πενθήμερη εργασίας, δ) αύξηση του επιδόματος γάμου από 10% σε 15% και του επιδόματος ανθυγιεινής εργασίας από 12% σε 20%.) η έφεση, κατά τους αναφερομένους στα

θέματα αυτά λογούς, πρέπει, κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη του Δικαστηρίου, να απορριφθεί ως μη νομιμη, εφού, σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν είναι πλέον επιτρεπτήκατά νομο η ικανοποίηση με διαιτητική απόφαση των πιο πάνω αιτημάτων, για τα οποία δεν είχε συντελεσθεί μέχρι 18 Οκτωβρίου 1985 συλλογική ρύθμιση Εδδικωτέρα ως προς το αίτημα για μείωση της εβδομεδιαίας ωριαίας απασχολήσεως από 38, 45 ώρες, όπως τελευταίως ρυθμίστηκε, σε 35 ώρες, ανεξαρτήτως του ότι μια τέτοια μείωση του ωραρίου επιφέρει αμέσως αύξηση του κόστους παραγωγής και εμμέσως αύξηση των αποδοχών των εργαζομένων, εφού με τον τρόπο αυτό αυξάνεται το ωρομίσθιό τους, πράγμα το οποίο απαγορεύεται ρητώς με την παραπάνω πράξη νομοθετικού περιεχομένου (παρ. 2 εδ. γ) και δεν δύναται να ρυθμιστεί, όπως ειπώθηκε, με διαιτητική απόφαση, το αίτημα αυτό πρέπει, κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη του Δικαστηρίου, να απορριφθεί και ως αβάσιμο στην ουσία, καθόσον με τις παρούσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και μάλιστα με την παραπάνω κρισιμότητα της Εθνικής Οικονομίας σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να δικαιολογηθεί οποιαδήποτε μείωση του υφιστάμενου εβδομεδιαίου ωραρίου. Κατ' ακολουθία, πρέπει, κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη του Δικαστηρίου, να απορριφθεί η κρινόμενη έφεση και να επικυρωθεί η πρωτοβάθμια απόφαση.

Για τους λόγους αυτούς

Απορριπτει την έφεση κατά της υπ αριθμ. 107/85 αποφάσεως του ΠΑΔΔ Αθηνών και επικυρώνει την απόφαση αυτή.

Κρίθηκε, αποφασίστηκε και έγινε.

Αθήνα 22 Οκτωβρίου 1985

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΡΟΜΠΥΔΑΣ

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΡΙΖΟΣ

Εφέτης

